

Almindelig kantarel. Foto fra Ole Wohlgemuth: Håndbog i naturpædagogik.

Luk naturen op

Anmeldelse ved Tine Nilsson, naturpædagog i Holmen Sogns Udflytterbørnehave

Som praktikvejleder i en udflytterbørnehave har jeg indtil nu altid henvist til klassikeren “Børn, dyr og natur” af Bent Leich Madsen, 1988. Denne har da også siden været på alle pædagogseminariers litteraturliste. Den er stadig meget anvendelig, især med dens pædagogiske perspektiv. Siden er udkommet en underskov af mindre specialbøger og publikationer om naturaktiviteter med børn og om udeliv.

I 2004 udkom så arvtageren til ovennævnte bog: “Natur & miljø i pædagogisk arbejde” af Lasse Thomas Edlev. Forfatteren har bl.a. en baggrund som naturvejleder, lærer ved et socialpædagogisk seminarium og leder af naturværkstedet Fasangården.

Denne bog har en meget bred indføring i naturpædagogik. Bogen er på 260 sider, og “Intentionen er at anskueliggøre den mangfoldighed af muligheder, som naturoplevelse, udeliv og miljøarbejde rummer, samt rej-

se pædagogisk diskussion om brugen heraf” citat fra indledningen.

Dette er lykkedes til fulde i bogens 4 dele, med 12 kapitler, hvert afsluttet med mange litteraturhenvisninger til emnet i hvert kapitel. Desuden en overordnet supplerende liste over faglitteratur og selvfølgelig en liste over relevante internetadresser. Disse lister er virkelig værdifulde, da man jo ofte gerne vil vide mere om netop naturemner og pædagogiske forløb.

Bogen spænder over filosofiske, historiske emner såsom Kierkegaard og Darvins naturoplevelser, aldersgrupperne små børn, skoleelever og voksne i socialarbejde regi, til forfatterens egne personlige oplevelser med sine egne små børn.

Datteren Sofie bærer bogens billedlige del, hvor pigen en dag tager et mentalt spring, da hun en morgen opdager, at solen alligevel ikke ligner den stereotype “pind-

svinesol” med streger, men har sanselige bølger af varme. Hun tegner den i sin børnehave, hvorfra den bliver hjembragt!

Forfatteren har selv erfaringsmæssigt en meget bred indgang til at arbejde pædagogisk med naturarbejde. De forskellige tekstemner er derfor blevet spækket med eksempler fra det daglige liv, hvilket gør bogen meget levende i sin formidling.

Et eksempel herpå er historien (s.81) om en førsteklasse, der fungerer dårligt socialt, det går ud over læringen, og læreren sætter så et projekt “kammerat kylling” i gang. Børnene får 30 hønseæg til udrugning i klassen, og det ender med at de overnatter og sover med en kylling i soveposen! Da hønsene flytter hjemmefra, er børnene stadig med til at bestemme hvordan og besøger hønsene som gamle venner. Dette forløb gør, at børnene får en rigtig god fælles oplevelse, de har fået en masse viden ud af hele forløbet og de sociale problemer i klassen er klarlagt ved, at børnene er blevet nære venner via samarbejde og omsorg for disse levende væsner.

Eller eksemplet s.98 med forfatterens personlige oplevelse af et arbejdsforløb i et naturprojekt med voksne med store personlige og sociale problemer. Det er meget bevægende læsning.

Naturgastronomi og skovflåter

En anden bog, som også udkom i 2004 er “Håndbog i Naturpædagogik” af Ole Wohl-gemuth, uddannet biolog og undervisende seminarielæktor på pædagoguddannelsen i naturfag og it. Denne forfatters motto lyder “Hvorfor mure sig inde, når man kan more sig ude?”

På 176 sider er der også her en god gennemgang af de pædagogiske præmisser for naturarbejde med børn. Også i denne bog omtales etik og især en nærmere gennemgang af begrebet økologi og den økologiske krise i vor tid.

Sammenlignet med Edlevs bog har den en mere praktisk vinkel, med alt fra naturgastronomi, skovflåter, overnatning, årets gang og tilhørende aktiviteter.

Her er også en indføring i, hvordan man som pædagog kan hjælpes til at *artsbestemme* dyr og planter, man møder på sine ture. Dvs. at forfatteren gør opmærksom på, at det kan være en god ting, at pædagogen kan sætte navn på mange af de mest almindelige dyr og planter. Det skaber tryghed og opmærksomhed. De forskellige navne er tit til stor glæde for børnene, beskrivende, poetiske eller sjove.

Også denne bog har gode litteraturhenvisninger. Oveni har forfatteren oprettet en hjemmeside i tilknytning til bogen, www.naturpaedagogik.dk. Her kan man få opdateringer, månedens naturhistorie, aktivitet og billede.

Disse 2 bøger vil forhåbentlig give yderligere inspiration til voksne om at åbne naturen for børn. Det er så vigtigt og givtigt på mange planer, og især har børnehavepædagoger gode muligheder for dette. De pædagogiske læreplaner peger på naturoplevelser og alle institutioner kan blive grønnere.

Når børnene kommer i skole, bliver der mindre tid og lejlighed til dette. Men historien om lærerens igangsætning af projekt “kammerat kylling” giver dog håb og respekt.

Lasse Thomas Edlev: *Natur & miljø i pædagogisk arbejde*. 264 sider illustreret. Munksgaard, 2004. Pris kr. 328,-

Ole Wohl-gemuth: *Håndbog i Naturpædagogik*. 176 sider, illustreret med farvefotos og tegninger. Forlaget Politisk Revy, 2004. Pris kr. 248,-

